

Spørgsmål/svar om praksisfaglighed i folkeskolen

Valgfaget

Hvilke fag skal skolerne udbyde?

Alle elever skal vælge mindst ét toårigt praktisk/musisk valgfag, der afsluttes med en prøve. De praktisk/musiske valgfag er håndværk og design, billedkunst, musik og madkundskab.

Alle elever i 7. og 8. klasse **skal** tilbydes det praktiske/musiske valgfag håndværk og design. Derudover **kan** skolerne vælge at tilbyde et eller flere af de praktiske/musiske valgfag billedkunst, musik og madkundskab.

Det skal dog bemærkes, at skolerne skal tilbyde eleverne valgfag i et omfang svarende til mindst 120 undervisningstimer om året (to valgfag). Eleverne er dog kun forpligtet til at vælge mindst et valgfag om året (60 timer).

Hvilke fag skal skolerne oprette?

Der sker kun en regulering af udbuddet af valgfag. Der vil således som hidtil kunne fastsættes lokale rammer for, i hvilket omfang udbudte valgfag bliver oprettet, herunder krav om, at der skal være et bestemt antal tilmeldte elever. Det gælder også håndværk og design.

Hvilket valg har eleven?

Eleverne skal have mindst ét af de op til fire praktisk/musiske valgfag, de får tilbudt at vælge imellem.

Som hidtil vil der kunne fastsættes lokale rammer for, i hvilket omfang udbudte fag bliver oprettet, herunder krav om, at der skal være et bestemt antal minimums- og/eller maksimumstilmeldte elever per enkelt valgfag.

Skolerne kan ligeledes forsat tilbyde andre frivillige valgfag i samme omfang som i dag. Elevens valg vil være begrænset af, hvor mange af disse fag der udbydes lokalt. Vælger eleven mere end et valgfag, vil elevens timetal ligge over det vejledende timetal. Der vil stadig være pligt til at tilbyde eleverne valgfag i et omfang svarende til mindst 120 undervisningstimer årligt.

Kan eleven fortryde og vælge et andet valgfag?

Eleven binder sig ved sit valg af valgfag for hele den toårige periode.

Skolelederen vil som i dag kunne beslutte at tillade, at den enkelte elev ud fra en saglig begrundelse vælger om. Hvis skolens leder giver denne mulighed for omvalg, medfører det samme forpligtelse til at tilbyde den nødvendige supplerende undervisning (faglige støtte) som ved skoleskift.

Hvad er reglerne for valgfag ved skoleskift?

Udgangspunktet vil være, at eleven fortsætter med det valgfag, som eleven har fulgt tidligere. Eleven vil ikke kunne tage et andet valgfag i 8. og 9. klasse i stedet.

Hvis eleven skifter til en skole, hvor det ikke er muligt at tilbyde undervisning i det obligatoriske valgfag, som eleven tidligere har haft, enten på elevens nye skole, en nærliggende skole eller i den kommunale ungdomsskole, vil eleven være nødt til at vælge om. Det vil medføre, at den nye skole må tilbyde den supplerende undervisning (faglige støtte), der er nødvendig, for at eleven kan følge undervisningen i faget på det pågældende klassetrin.

Eksisterer der Fælles Mål for samtlige toårige praktisk/musiske fag?

Der vil skulle udarbejdes Fælles Mål, skrives læseplaner og undervisningsvejledninger samt prøvevejledninger for de praktiske/musiske valgfag billedkunst og musik.

Håndværk og design og madkundskab eksisterer allerede som toårige valgfag med mulighed for prøveafleggelse. Der er altså allerede i dag udarbejdet Fælles Mål, læseplaner, undervisningsvejledninger og prøvevejledninger.

Arbejdet med bekendtgørelser m.v. vil blive igangsat under Folketingets behandling af lovforslaget, således at materialet kan offentliggøres i umiddelbar forlængelse af lovforslagets vedtagelse.

Hvad er baggrunden for, at skolerne skal tilbyde 120 timer?

Af folkeskolelovens § 9, stk. 7, fremgår: ”Eleverne på 7.-9. klassetrin skal vælge mindst ét valgfag. Der skal tilbydes eleverne valgfag i et omfang svarende til mindst 120 undervisningstimer årligt”. Dette gælder stadig.

Eleverne har kun pligt til at vælge ét valgfag. Det vejledende timetal for valgfaget er 60 undervisningstimer årligt. De gældende regler giver således mulighed for, at elever, der ønsker at modtage undervisning i yderligere et valgfag – f.eks. sprogfag – har mulighed for at vælge dette. Eleven vil i så fald modtage flere timer end det maksimale timetal på 1.400 undervisningstimer om året (svarende til 35 undervisningstimer pr. uge).

Hvad er forholdet til den obligatoriske undervisning i håndværk og design samt madkundskab?

Det følger af folkeskolelovens § 5, stk. 2, nr. 2, litra d, at elever skal gives undervisning i håndværk og design samt madkundskab på et eller flere klassetrin inden for 4. – 7. klassetrin. Det er op til lokal beslutning nærmere at tilrettelægge og placere undervisningen i de obligatoriske fag.

Dette ændres ikke med indførelsen af de obligatoriske praktiske/musiske valgfag i 7. og 8. klasse.

Hvordan sikres lærernes kompetencer indenfor de praktisk/musiske valgfag, herunder efteruddannelse af lærere?

Som led i folkeskolereformen er der afsat 1 mia. kr. i perioden 2014-2020 til at styrke efteruddannelsen af lærere og pædagoger i folkeskolen.

Beløbet til kompetenceudviklingen skal først og fremmest bruges til at sikre fuld kompetencedækning.

I forbindelse med aftalen om kommunernes økonomi for 2014 er det aftalt, at midlerne til efteruddannelse skal bruges til at understøtte en række prioriterede kompetencer for lærere og pædagoger i folkeskolen, herunder linjefagskompetence, understøttelse af øget inklusion, klasseledelse, løbende faglige opdatering, etablering af specialistkompetencer og øvrige særlige indsatsområder (fx øget anvendelse af IT i undervisningen). Der er ikke forudsat en bestemt fordeling af midlerne mellem formålene.

Som det fremgår af ovenstående kan disse midler også anvendes til at opkvalificere undervisere i de praktiske/musiske fag.

Hvordan sikres adgang til de nødvendige faglokaler?

Alle fire obligatoriske valgfag er kendetegnet ved, at skolerne i forvejen skal tilbyde undervisning i dem på andre klassetrin.

Som hidtil vil der kunne fastsættes lokale rammer for, i hvilket omfang udbudte fag bliver oprettet, herunder krav om, at der skal være et bestemt antal minimums- og/eller maksimumstilmeldte elever per enkelt valgfag. Hertil kommer, at valgfagene kan placeres på forskellige tidspunkter for dels at udnytte faglokalerne bedst muligt, dels at give eleverne mulighed for at vælge mere end et valgfag.

Hvilke muligheder er der for at samarbejde med ungdomsskolen om at udbyde et valgfag?

Det er muligt, at udbuddet af valgfag sker i et samarbejde mellem flere skoler eller den kommunale ungdomsskole, jf. folkeskolelovens § 22, stk. 7.

Prøven

Hvilke elever når at blive omfattet af de ændrede regler?

Reglerne om et obligatorisk praktisk/musisk valgfag og prøve i 8. klasse vil ikke omfatte elever, der allerede har afsluttet 7. klasse den 1. august 2019. Elever, der påbegynder undervisning på 8. eller 9. klassetrin i skoleåret 2019/20, vil således ikke skulle vælge et praktisk/musisk valgfag og til prøve.

En elev, som går 7. klasse om i skoleåret 2019/20, vil derimod ikke have afsluttet 7. klasse før den 1. august 2019 og vil derfor skulle vælge et praktisk/musisk valgfag, som eleven skal til prøve i på 8. klassetrin.

Hvordan er reglerne om afholdelse af prøven i 8. klasse?

Eleverne vil skulle aflægge prøven, når de har afsluttet undervisningen i deres obligatoriske praktiske/musiske valgfag. Eleverne skal derfor til prøve i deres obligatoriske praktiske/musiske valgfag på 8. klassetrin.

Baggrunden for, at prøven ligger i 8. klasse, er, at der er fag- og prøvetrængsel i 9. klasse, og at eleverne afslutter undervisningen i faget i 8. klasse. Det svarer også til, hvordan det er for elever, der i dag afslutter undervisningen i deres valgfag i håndværk og design eller madkundskab i 8. klasse, og vælger at tage den frivillige prøve.

Hvilken form vil prøven have?

Prøven vil – ligesom de eksisterende prøver i håndværk og design samt madkundskab – være praktisk/mundtlig.

Er prøven obligatorisk eller kommunalt besluttet?

Prøven vil være obligatorisk for alle elever. Prøven vil komme til at indgå i beståkravet til folkeskolens afgangseksamen (se nedenfor).

Det skal bemærkes, den første politiske aftale (fra 12. juni 2018 om ”Styrket praksisfaglighed i folkeskolen”) indeholdt en prøve i det obligatoriske praktiske/musiske valgfag på 8. klassetrin, som den enkelte kommune kunne beslutte at afholde. Den anden politiske aftale (fra 22. november 2018 om ”Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser til fremtiden”) indeholder en ændring hertil, så prøven er obligatorisk.

Indgår prøven i beståkravet til folkeskolens afgangseksamen?

Beregningen af, om eleverne har bestået folkeskolens afgangseksamen, dvs. har opnået mindst karakteren 2,0 i gennemsnit, bliver udvidet til også at omfatte prøven i det obligatoriske toårige praktiske/musiske valgfag, som eleverne tager i 8. klasse.

Hvor der hidtil har indgået syv obligatoriske prøver i beregningsgrundlaget, vil der således fremover indgå otte obligatoriske prøver. De prøver, som herefter indgår i beregningen af, om eleverne har bestået folkeskolens afgangseksamen, vil være:

- praktisk/musisk valgfag (håndværk og design, billedkunst, musik eller madkundskab),
- mundtlig dansk,
- skriftlig dansk,
- skriftlig matematik,
- mundtlig engelsk,
- en fællesprøve i fysik/kemi, biologi og geografi, samt
- to udtræksprøver i henholdsvis fagblokken humanistiske fag (dansk, engelsk, tysk/fransk, historie, samfundsfag eller kristendomskundskab) og fagblokken naturfag (matematik, geografi, biologi, fysik/kemi eller idræt).

Da prøvekarakteren fremover vil indgå i beregningsgrundlaget for, om eleven har bestået folkeskolens afgangseksamen, vil karakteren kunne få indflydelse på, om eleven opnår retskrav på optagelse på en ungdomsuddannelse.

Hvilke skoleformer vil være omfattet af reglerne?

Da prøven kommer til at indgå i beregningsgrundlaget for, om eleven har bestået folkeskolens afgangseksamen, vil alle prøveafholdende skoler skulle afholde prøven. Det betyder, at prø-

ven også vil skulle udbydes på prøveafholdende frie grundskoler, efterskoler og ungdomsskoler.

Hvornår kommer prøvevejledningerne?

Der vil skulle udarbejdes Fælles Mål, skrives læseplaner og undervisningsvejledninger samt prøvevejledninger for de praktiske/musiske valgfag billedkunst og musik.

Håndværk og design og madkundskab eksisterer allerede som toårige valgfag med mulighed for prøveafleggelse.

Arbejdet med bekendtgørelser m.v. vil blive igangsat under Folketingets behandling af lovforslaget, således at materialet kan offentliggøres i umiddelbar forlængelse af lovforslagets vedtagelse.

Er det muligt at samle undervisningen i form af eksempelvis semesterlæsning eller koncentreret undervisning i blokke?

Prøven vil skulle afholdes i forlængelse af, at eleven afslutter undervisningen i faget. Det betyder, at det er muligt at semesterlæse fagene, således at eleverne modtager koncentreret undervisning i en periode på hvert klassetrin og herefter går til prøve i førstkommende prøvetidspunkt. Prøven skal dog aflægges på 8. klassetrin.

Er det muligt for en elev at gå til frivillige prøver i de andre praktiske/musiske fag end elevens obligatoriske valgfag?

Undervisningsministeren vil blive bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om, at bestemte praktisk betonede fag skal være frivillige prøvefag. Det kunne fx være håndværk og design, billedkunst, musik og madkundskab.

Eleverne vil kunne afslutte undervisningen i et frivilligt prøvefag i både 8. og 9. klasse. Hvis eleven afslutter undervisningen i 8. klasse, vil eleven kunne aflægge prøve på 8. klassetrin, hvis skolens leder vurderer, at eleverne har fulgt undervisningen i et sådant omfang, at prøvekravene kan opfyldes.

Erhvervspraktik

Har elever retskravet på erhvervspraktik?

Eleven får et retskravet på erhvervspraktik, der omfatter op til én uge i 8. klasse og op til én uge i 9. klasse. En elev, som benytter sig af retten til at komme i praktik, vil således ikke være forpligtet til at være i praktik i en hel uge, men kan nøjes med at benytte retskravet til at komme i praktik i fx tre dage i 8. klasse.

Retskravet på praktik vil supplere skolelederens eksisterende adgang til at beslutte at sende eleverne i praktik. Hvis skolen sender eleverne i praktik i en uge på det pågældende klassetrin, vil eleven derfor ikke have krav på at komme afsted i endnu en uge.

Skal skolen hjælpe med at finde en praktikplads?

Det følger af gældende ret, at skolen har en forpligtelse til at hjælpe eleverne med at finde en praktikplads, når skolen vælger at tilbyde eleverne, at de i kortere perioder udsendes i praktik i virksomheder og institutioner.

Det vil dog være elevens opgave at finde en praktikplads, hvis eleven ønsker at benytte retten til at komme i praktik.

Skal skolen give eleven supplerende undervisning, hvis en elev benytter sig af sit retskrav på at komme i erhvervspraktik?

Hvis eleven benytter sig af retskravet til at komme i erhvervspraktik, vil skolen skulle tilrettelægge undervisningen, så det er muligt at give eleven undervisning med et indhold, som det den øvrige klasse har modtaget, så eleven ikke kommer bagud.

Skolelederens rammesætning af erhvervspraktik

Elevernes retskrav på erhvervspraktik vil kun kunne få selvstændig betydning i de tilfælde, hvor skolelederen ikke tilbyder praktik i 8. og 9. klasse. I disse tilfælde vil skolerne blive nødt til at tilrettelægge undervisningen, så det er muligt at give de elever, der vælger at bruge retten til at komme i praktik, undervisning med et indhold som den øvrige klasse har modtaget, så de ikke kommer bagud.

Det vil derfor være hensigtsmæssigt, hvis der forud for skoleåret sker en rammesætning af praktikmuligheden. Skolens leder vil således kunne fastsætte et tidspunkt af skoleåret, hvori praktikken i givet fald finder sted. Den almindelige undervisning vil derved kunne tilrettelægges i sammenhæng med elevernes praktik, således at udbyttet heraf bliver størst muligt sammenholdt med det afbræk i undervisningen, som udsendelse i praktik vil indebære – både for den pågældende elev og klassen.

Hvis skolelederen tilbyder praktik i en bestemt uge i skoleåret, vil en elev ikke kunne påberåbe sig retskravet og derved komme i praktik i en anden uge. Det skyldes, at eleven i så fald allerede har fået tilbudt den uges praktik, som eleven har krav på. Skolelederen kan således bestemme, hvilken uge eleverne skal have mulighed for at komme i erhvervspraktik, også selvom eleverne kun kommer i erhvervspraktik, hvis de selv ønsker det.

Hvem beslutter, om eleven skal bruge retskravet?

Beslutningen træffes af eleven i samråd med forældrene. Det betyder, at skolen kun skal sikre sig, at eleven har drøftet spørgsmålet med forældrene, ikke at elevens forældre er enige i beslutningen.

Det bemærkes, at elevinddragelse er et grundlæggende princip i folkeskolen, idet folkeskolelovens § 1, stk. 3, foreskriver, at eleverne skal forberedes til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter, samt at skolens virke skal være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati. En række bestemmelser i folkeskoleloven foreskriver endvidere – ligesom det vil blive tilfældet her – konkret inddragelse af elever.

Hvilke elever bliver omfattet?

Bestemmelsen om retskrav på at komme i praktik vil komme til at gælde for alle elever i folkeskolen fra den 1. august 2019. Det betyder, at elever, der påbegynder undervisning på 8. eller 9. klassetrin i skoleåret 2019/20, også vil få retskrav på at komme i praktik.